

CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ ÉRETTSÉGI VIZSGA

A Célnyelvi civilizáció részletes érettségi vizsgakövetelményeiről szóló rendelkezések kizárólag az angol, a francia, a német, az olasz, az orosz, a spanyol és a szlovák célnyelvi civilizáció érettségi vizsgára vonatkoznak.

I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

A) KOMPETENCIÁK

1. Ismeretszerzés célnyelven

A vizsgázó legyen képes a célnyelven megadott forrásokból (írott vagy audiovizuális források, táblázatok, képek) információkat gyűjteni. A megszerzett ismereteket tudja rendszerezni, értelmezni. Különböző típusú forrásokból származó információkat legyen képes összevetni. Tudja egy, a mindennapi életből származó célnyelvi forrás lényegét kiemelni, abból rövid tartalmi összefoglalót készíteni.

A források segítségével legyen képes a célnyelvi országokban élő emberek gondolkodásmódjára, szokásaira, életmódjára vonatkozó ismereteket gyűjteni, a magyar kultúrától való eltéréseket, azzal való hasonlóságokat felfedezni, megérteni.

2. Kritikai gondolkodás

Ismerje fel a vizsgázó a célnyelvi ország/ok hazánkétól eltérő sajátosságait, tudjon tényeket és véleményeket megkülönböztetni, a tanult ismeretek kapcsán kérdéseket önállóan megfogalmazni, következtetéseket levonni. Ismerje fel a kultúrák és értékrendek közötti különbségeket. Vegye észre, tudja megfogalmazni, összehasonlítani a társadalmi, erkölcsi problémákat.

3. Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven

A vizsgázó legyen képes 10-15 percben a témáját célnyelven életszerűen, szabad előadásban bemutatni – különböző források alapján, megadott vagy önállóan kidolgozott szempontok szerint. Tudjon önálló, tárgyilagos véleményt alkotni, a szubjektív és objektív érvelés között különbséget tenni. Emelt szinten véleményét, a tanult témakör kapcsán, írásban is tudja kifejtetni. Tudjon eltérő véleményeket, problémákat is világosan leírni, következtetéseket levonni.

4. Tájékozódás időben és térben

A vizsgázó legyen képes a célnyelvi ország/ok nagy tájegységeit, történelme, kultúrája szempontjából fontos helyszíneit azonosítani a térképen. Legyen tisztában a földrajzi környezet hatásaival a célnyelvi állam/ok és kultúrák fejlődésére. Tudja időben elhelyezni a célország/ok történelmének, kultúrájának legfontosabb eseményeit, fordulópontjait. Legyen rálátása Magyarországra és a célnyelvi ország/ok történelmének közös pontjaira, a társadalmi és kulturális élet párhuzamos és eltérő jelenségeire.

Legyen képes aktuális eseményeket nagyobb összefüggésbe helyezve értelmezni, bemutatni.

B) TÉMAKÖRÖK

Az emelt szintű követelményeknek részét képezik a középszintű követelmények; viszont elvárás a témák behatóbb, részletesebb ismerete, a véleményalkotás nagyobb önállósága, a szélesebb körű ismeretanyagon, tájékozottságon nyugvó probléma-megoldási készség.

Téma	Középszint	Emelt szint
1. A célnyelvi ország/ok földrajza		
1.1. A célnyelvi országok természetföldrajza		
1.1.1. Fekvés, tájegységek	A célnyelvi ország/ok földrajzi fekvésének, legfontosabb tájegységeinek bemutatása térkép segítségével. Összevetés Magyarország fekvésével, tájegységeivel.	A célnyelvi ország/ok földrajzi fekvésének, legfontosabb tájegységeinek bemutatása vaktérkép segítségével.
1.1.2. Éghajlat, élővilág	A célnyelvi ország/ok éghajlatának, élővilágának rövid jellemzése. Az élővilág néhány hazánkétől eltérő sajátossága.	A célnyelvi ország/ok egy éghajlati érdekességének ismertetése.
1.2. Geopolitikai helyzet		
1.2.1. Geopolitikai következmények	A közigazgatási régiók (autonómiák, tartományok, államok) azonosítása térkép segítségével. A népesség eloszlásának területi sajátosságai, ennek természeti, társadalmi, gazdasági okai és következményei.	Geopolitikai következmények felismerése, megfogalmazása.
1.2.2. Nemzetiségek, ki- és bevándorlók	A bevándorlók szerepe az egyes célnyelvi országok népességének alakulásában, valamint a bevándorlás és a bevándorlás korlátozásának okai.	Néhány nemzetiség vagy határokon kívül élő nemzetiségi csoport bemutatása.
1.3. Turisztikai nevezetességek	A célnyelvi ország/ok egy/néhány, idegenforgalom szempontjából fontos régiója, városa.	
2. A célnyelvi ország/ok gazdasága		

2.1. A gazdaság főbb jellemzői	A célnyelvi ország/ok gazdasági helyzete, főbb gazdasági ágazatai; a világ illetve az EU társadalmi-gazdasági rendszerében betöltött szerepe, Magyarországgal fenntartott kapcsolatai. Néhány híres márka, termék, Magyarországon jelen lévő nagyvállalat ismerete.	A különböző vállalati formák súlya, szerepe a célnyelvi ország/okban. Az ország nemzetközi gazdasági kapcsolatai – EU, IMF, WTO, Világbank stb.
2.2. Pénzügyi ismeretek	A célnyelvi ország/ok pénzügyei, fizetőeszköze, pénzhasználati szokások.	Adózás a célnyelvi ország/okban.
2.3. Közlekedés	A közlekedés fő ágazatai; a főbb szárazföldi, vasúti, vízi és légi közlekedési útvonalak, az egyes közlekedési ágak főbb sajátosságainak ismerete.	Főbb közlekedési útvonalak.
2.4. Idegenforgalom	Az idegenforgalom főbb ismérvei a célnyelvi országokban; jelentősége az ország gazdasági életében. Magyarország és a célnyelvi ország/ok turisztikai kapcsolatai.	Az idegenforgalom főbb tendenciái a célnyelvi ország/okban. Magyarország és a célnyelvi ország/ok turisztikai kapcsolatrendszerének változásai és ennek okai.
2.5. Egyéni és társadalmi felelősségvállalás	A fenntartható gazdaság és a fogyasztási szokások, a fogyasztóvédelem kérdései, összehasonlítva az itthoni helyzettel. A környezettudatosság, minőségtudatosság és a fenntarthatóság a mindennapi életben.	
2.6. Munkavállalás	A célnyelvi ország/okban való munkavállalás lehetőségei, esetleges butatói.	Külföldiek magyarországi munkavállalása.
3. Politikai berendezkedés		
3.1. Közigazgatási régiók, államforma, politikai adatok, intézményrendszer	A célnyelvi ország/ok politikai berendezkedése; hasonlóságok és különbségek a célnyelvi ország/ok és Magyarország politikai rendszerében. Alapvető jogok és kötelezettségek; jelentős politikai pártok; a népszavazás szerepe.	Társadalmi, politikai problémák, feszültségek napjainkban.
3.2. Civil társadalom	A civil szervezetek, mozgalmak hagyománya, súlya, jelentősége; egybevetés a magyarországi	

	helyzettel.	
4.Társadalmi viszonyok		
4.1.Társadalmi berendezkedés	A célnyelvi ország/ok társadalmi rétegeinek, csoportjainak aktuális helyzete, együttélési formái; az eltérő kultúrák közötti konfliktusok.	A szociális intézményrendszer, egészségügy és társadalombiztosítás jellemzői, megoldásra váró kérdései.
4.2.Problémák	A célnyelvi társadalmakat érintő globális problémák.	
4.3.Oktatás	A célnyelvi ország/ok hagyományos és jelenlegi oktatási rendszere, összehasonlítva a magyar oktatással. A tudás, a műveltség, a munka megbecsülése, helye az erkölcsi értékrendben. Magyar diákok továbbtanulási lehetőségei a célország/okban.	A tudományok, a kutatás-fejlesztés támogatottsága, elismertsége a célország/okban. Külföldi diákok tanulási lehetőségei Magyarországon.
4.4. A vallás és az egyházak szerepe	A lakosság felekezetei szerinti összetétele; egyházi ünnepek, hagyományok; az egyház/ak szerepe a célnyelvi társadalmakban; a fiatalok és a vallás; tolerancia, nyitottság.	
4.5. Köznyelv és dialektusok	Az irodalmi nyelv, a köznyelv és a dialektusok a célnyelvi ország/okban.	A különböző vallási közösségek együttélése a célnyelvi ország/okban.
4.6. Közösségi szolgálat	Önkéntesség, közösségi szolgálat a célnyelvi ország/okban	
5.Hagyományok, szokások, életmód		
5.1. Család	A célnyelvi ország/ok családmódellei; aktuális problémák, összevetve a magyarországi helyzettel.	
5.2. Családi ünnepek	Családi ünnepek és népi hagyományok, étkezési szokások, tipikus ételek a célnyelvi ország/okban.	
5.3. Szabadidő eltöltése	Szórakozási, nyaralási és pihenési szokások. Vidéki és városi élet, a fejlődés tendenciái.	A nyaralás, utazás új formái; a szabadidő eltöltésének a hazaitól eltérő módjai. Egészségtudatosság az életmódban. A társadalmi érintkezés és az üzleti etikett szabályai.
6. Környezetvédelem		
6.1. Éghajlatváltozás	A célnyelvi ország/okra jellemző éghajlati változások okai és lehetséges következményei.	

6.2. Környezeti problémák	A célnyelvi ország/okra jellemző környezeti problémák, összevetve a magyarországi helyzettel.	
6.3. Törekvések a környezeti károk enyhítésére		
6.3.1. Energiaforrások	A hagyományos és az alternatív/megújuló energiaforrások használata a célnyelvi ország/okban és hazánkban.	A köz- és a magánszféra hozzáállása az alternatív energiaforrások használatához.
6.3.2. Biogazdálkodás	A biogazdálkodás szerepe a célnyelvi ország/ok mezőgazdaságában és Magyarországon.	A bioélelmiszerek, egyéb biotermékek iránti kereslet a célnyelvi ország/okban és itthon.
6.3.3. Természetvédelem, felelős tájgazdálkodás	Természetvédelem, nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek, tájgazdálkodás a célnyelvi ország/okban és Magyarországon.	A „zöld mozgalmak”, a Natura 2000 a célnyelvi ország/okban és Magyarországon.
7. Tömegkommunikáció, média	A sajtószabadság és helyzete a célország/okban. A közszolgálati média nézettsége, elfogadottsága. A célnyelvi ország/ok fontos sajtótermékei, rádiós és televíziós csatornái és internetes fórumai. Az egyéni tájékozódás lehetőségei és buktatói. Reklám.	Az elektronikus tömegkommunikáció a célnyelvi ország/okban. A célnyelvi ország/ok vitakultúrájának megismerése; összehasonlítás a hazai helyzettel. Újságírói etika, reklámetika.
8. Sport	A sport és az egészséges életmód szerepe a mindennapi életben a célnyelvi ország/okban és hazánkban. A célnyelvi ország/ok legnépszerűbb sportágai, kiemelkedő sportolói, olimpikonjai, sporteseményei. Iskolai és szabadidősport.	A célnyelvi ország/okra jellemző problémák a sportban. Új tendenciák, extrém sportok a célnyelvi ország/okban és Magyarországon.
9. Tudományok	A célnyelvi ország/ok kiemelkedő jelentőségű tudósai, feltalálói és találmányaik. Újdonságok a célnyelvi ország/ok tudományos életében.	A célnyelvi ország/okban élt magyar tudósok. Aktuális tudományetikai kérdések.
10. Történelmi ismeretek		
Angol célnyelvi civilizáció	Nagy-Britannia történelmének kezdetei térben és időben. Anglia történelmének 3-4 legfontosabb csomópontja. Az Amerikai Egyesült Államok	Az angol, illetve az egyesült államokbeli identitástudat kialakulása és változásai.

	<p>történelmének 3-4 legfontosabb csomópontja.</p> <p>Anglia és az angol nyelvű országok történelmének kapcsolódási pontjai. (Például: <i>Kossuth Amerikában; magyar emigránsok, magyar tudósok angol nyelvterületen; az angol királyi család kötődése Magyarországhoz</i>)</p>	
Francia célnyelvi civilizáció	<p>Franciaország történelmének kezdetei térben és időben; találkozási pontok a magyar történelemmel.</p> <p>Franciaország történelmének legfontosabb korszakai.</p> <p>Jellemző társadalmi rétegek, életformák.</p> <p>A francia forradalmak jelentősége.</p> <p>Franciaország a két világháborúban.</p> <p>A 20. század utolsó két évtizedének átalakulásai, változásai.</p> <p>Az EU és a célország viszonya.</p> <p>A jelenkor politikai, társadalmi, kulturális kérdései.</p>	<p>Az első államszerveződések.</p> <p>Nemzetudat, identitástudat kialakulása, illetve változásai.</p>
Német célnyelvi civilizáció	<p>A középkori német birodalom fénykora és hanyatlása (11-15. századig).</p> <p>Német városalapítások, városszövetségek.</p> <p>Nemesi, polgári és paraszti életformák.</p> <p>A svájci Eidgenossenschaft kialakulása és küzdelmei.</p> <p>A reformáció és az ellenreformáció kora.</p> <p>A reformáció főbb irányzatainak (lutheránus, kálvinista) és elterjedése a német nyelvterületen.</p> <p>Luther Márton bibliafordításának jelentősége.</p> <p>A felvilágosult abszolútizmus jellemzői Ausztriában és Poroszországban.</p> <p>A német nemzetállam kialakulása.</p> <p>Az ipari forradalom és hatásai a német nyelvterületen.</p> <p>A nemzetiszocializmus.</p> <p>Az NSZK és az NDK létrejötte, a gazdasági, politikai és társadalmi fejlődés jellemzői.</p>	<p>A császár és a pápaság konfliktusa, az investitúra-harc.</p> <p>A Hohenstaufen-dinasztia Itália-politikája, a német fejedelemségek megerősödése.</p> <p>A 30 éves háború és a vesztfáliai béke hatalmi, politikai, felekezeti, és társadalmi következményei.</p> <p>A német felvilágosodás alapeszméi.</p> <p>Az 1848-as német forradalmak.</p> <p>Az I. világháború és az azt lezáró békék területi és etnikai vonatkozásai.</p>

	<p>A német újraegyesítés főbb állomásai.</p> <p>Az egyesítést követő gazdasági és szociális nehézségek.</p> <p>A német nyelvű országok és Magyarország történelmi kapcsolatai, ennek 3-4 kiemelkedő jelentőségű eseménye, illetve 2-3 személyisége.</p>	
Olasz célnyelvi civilizáció	<p>Olaszország történelmi fejlődésének főbb szakaszai, csomópontjai, és fontosabb eseményei.</p> <p>A társadalom és a gazdaság főbb jellemzői, a kultúra legjelentősebb irányzatai; a legfontosabb történelmi és kulturális személyiségek a signoriak korában, illetve a Risorgimento idején.</p> <p>Olaszország az I. világháborúban.</p>	<p>A Velencei Köztársaság.</p> <p>A társadalom és a gazdaság főbb jellemzői, a kultúra legjelentősebb irányzatai; a legfontosabb történelmi és kulturális személyiségek a Reneszánszban.</p> <p>A Risorgimento meghatározó alakjai és szerepük (pl. Mazzini, Cavour, Garibaldi, II. Viktor Emanuel).</p> <p>Olaszország a II. világháborúban.</p>
Orosz célnyelvi civilizáció	<p>A Kijevi Rusz. Az első orosz fejedelmek (Oleg, Igor, Olga, Szvjatoszlav). A kereszténység felvétele, és ennek jelentősége, Bölcs Jaroszláv szerepe.</p> <p>Ismerje a Novgorodi Köztársaság történelmi szerepét. Tudja, hogy ki volt Alekszandr Nyevszkij.</p> <p>A Moszkvai Oroszország alapítása, a tatárok legyőzése. Hogyan lett Oroszország Moszkva központú egységes állam.</p> <p>Tudja, milyen szerepet játszott az orosz történelemben I. Péter, miért nevezik őt nagy reformátornak.</p> <p>A következő uralkodók egyikének bemutatása: II. Katalin, I. Pál, I. II. III. Sándor, II. Miklós, valamint az uralkodásuk alatt történt fontos történelmi események ismertetése.</p> <p>Az 1917. februári és októberi forradalmak lényege. A Szovjetunió lenini és sztálini korszakai. A Nagy Honvédő Háború. A II. világháború után átalakult világ.</p> <p>Gorbacsov szerepe a Szovjetunió történetében. Tudja, hogy mit jelent a „glasznosztj” és a „peresztrojka”.</p> <p>A Szovjetunió szétesése és a Jelcinkorszak. A FÁK. Az elnöki</p>	<p>Ismerje, hogy milyen kapcsolatok voltak a Kijevi Rusz és az akkori Magyarország között.</p> <p>Ismerje, milyen kapcsolatokat épített ki I. Péter Magyarországgal. Oroszország a 18-19. században.</p> <p>A Varsói Szerződés és a KGST. Magyarország és a Szovjetunió kapcsolata.</p> <p>Fejtse ki a saját véleményét arról, hogy Gorbacsov nagy reformátor volt-e, vagy a Szovjetunió „sírásója”.</p> <p>Hasonlítsa össze, milyen változások történtek Oroszországban és Magyarországon az utolsó évtizedben.</p>

	rendszer megszilárdulása. Ismerje és összegezze Oroszországban az utolsó évtizedben végbement változásokat	
Spanyol célnyelvi civilizáció	<p>Hispania a római birodalomban. A mór uralom a Pireneusi-félszigeten. Spanyolország történelmének kezdetei térben és időben; találkozási pontok a magyar történelemmel. Spanyolország történelmének legfontosabb korszakai. 1492 jelentősége. A nagy földrajzi felfedezések és a gyarmatosítás kora. Az egységes Spanyolország kialakulása és megszilárdítása. Jellemző társadalmi rétegek, életformák. A spanyol polgárháború. Spanyolország a 20. században. A gyarmatbirodalom feloszlása, a volt gyarmatok történelmének alakulása. Az utolsó évtizedek változásai. Spanyolország helyzete az EU-ban. A jelenkor politikai, társadalmi, kulturális kérdései.</p>	<p>Autentikus és bevándorló népek: ibérek, kelták, keltibérek. A romanizáció: Jelentősége kulturális, nyelvi és történelmi szempontból. A barbár invázió, nyugati gótok. Az Ibériai-félsziget benépesülése. A legújabb leletek. A rómaiak előtt érkezett népek. A romanizáció folyamata. A nyugati gót monarchia. A mór uralom a Pireneusi-félszigeten (711-1492): Al-Andalus. Nyelvi és kulturális hatások. A rekonkvizta. Granada fénykora – az Alhambra építése. Középkor: a keresztény királyságok. 1492 jelentősége (Granada visszafoglalása, Amerika felfedezése. A zsidók kiűzése Spanyolországból) A Rekonkvizta szakaszai és újranépesítési modellek. A 15. század krízisei. Spanyolország tengeri expanziója a Földközi-tengeren és az Atlanti-óceánon. A Kanári-szigetek. Az egységes Spanyolország kialakulása és megszilárdítása. A katolikus királyok. A modern állam kialakulása. A dinasztiai egyesülése. A modern állam megalapítása. Területi egyesítés: a nazari királyság meghódítása és Navarra annexiója. Valláspolitikai és annak nemzetközi vetületei. Amerika felfedezése. 16. század I. Károly birodalma és II. Fülöp monarchiája. 18. század. A Bourbonok. Dinasztiaaváltás: a bourbon monarchia. A felvilágosult reformtörekvések: az állam egyesítése és központosítása. III. Károly. Amerikai gyarmatok. A régi rezsimek krízise. Háború és forradalom. Az 1812-es Alkotmány. Abszolutizmus és liberalizmus. Amerika emancipációja. A liberális állam megalakulása. II. Erzsébet uralma. Haladók és hagyományőrök. I. Amadeusz és az Első Köztársaság. A Restauráció időszakának politikai rendszere. Szembenállás a rendszerrel: regionalizmus és nacionalizmus. A gyarmati birodalom megszűnése. Kuba.</p>

		<p>XIII. Alfonz kora. A megújulásra irányuló törekvések és a parlamentáris monarchia nehézségei. Regeneracionizmus és politikai revisionizmus. Társadalmi és politikai nyomások. Primo de Rivera diktatúrája.</p> <p>A II. Köztársaság politikai fejlődése. A spanyol polgárháború (1936-39). A katonai felkelés. A két térség katonai és politikai fejlődése. A konfliktus nemzetközivé válik.</p> <p>A Franco-diktatúra Franco tábornok diktatúrája: a rezsim ideológiai és társadalmi alapjai. Politikai fejlődés és nemzetközi konjunktúra. Az önellátó társadalomból a felvirágoztatásig: társadalmi és gazdasági átalakulások, ellenállás.</p> <p>Demokratikus átmenet. A demokratikus átmenet. János Károly monarchiája. Az 1978-as Alkotmány. A demokratikus kormányok: Politikai tendenciák. Az európai integráció és a nemzetközi szervezetek.</p>
Szlovák célnyelvi civilizáció	<p>A Nyitrai Fejedelemség, a Nagymorva Birodalom, Szent Cirill és Szent Metód tevékenysége, kulturális, politikai és vallási szerepük.</p> <p>Szlovákok a Magyar Királyságban</p> <p>A szlovák értelmiségi formálódása, a szlovák nemzetiségi öntudat megerősödése.</p> <p>A szlovákok az 1848-49-es forradalom és szabadságharc alatt.</p> <p>A Matica slovenská. A szlovákok az első Csehszlovák Köztársaságban.</p> <p>Szlovákia a 2. világháború alatt.</p> <p>Az 1. Szlovák Köztársaság kikiáltása, és a Szlovák Nemzeti Felkelés.</p> <p>A szlovákok a Csehszlovák Szocialista Köztársaságban.</p> <p>A Szlovák Köztársaság megalapítása</p> <p>Kisebbségek Szlovákia területén.</p>	<p>Cirill és Metód és a szláv írásbeliség, a glagolita írás, Cirill és Metód művei.</p> <p>A szlovák nyelv korai művelői: Jozef Ignác Bajza, Anton Bernolák, Juraj Fándly, Ján Hollý, Ján Kollár, Pavel Jozef Šafárik</p> <p>A szlovák irodalmi nyelv kodifikálása: Ludovít Štúr.</p> <p>Az 1907-es nyelvtörvény (Lex Apponyi). Kassai Kormányprogram.</p> <p>Az 1996-os közigazgatási reform.</p>
11. Irodalmi ismeretek		
Angol célnyelvi civilizáció	<p>Az angol irodalom történetének főbb korszakai, néhány kiemelkedő</p>	<p>Az irodalom és az olvasás helye, szerepe a brit és amerikai mindennapokban.</p>

	alkotója és alkotása. Egy kortárs irodalmi mű részletes ismerete. Egy-egy kiválasztott brit és amerikai író magyarra lefordított ismert művének és pályájának bemutatása. Példák az angol nyelvű és a magyar irodalom kapcsolódásaira.	Két-három 20. századi, illetve kortárs alkotó és mű részletes ismerete.
Francia célnyelvi civilizáció	Minden irodalmi korszakból (középkor, reneszánsz, klasszicizmus, romantika, realizmus, modernizmus), továbbá a jelenkor irodalmából legalább 1-3 szerző ismerete, munkásságuk rövid jellemzése, mindegyiküktől legalább 1-3 mű említése. Minden műfajból (színdarab, novella, episztola, regény) legalább 1-1 mű, versből legalább 3, különböző korszakokból származó mű olvasottságot is igazoló elemzése.	Minden irodalmi korszakból (középkor, reneszánsz, klasszicizmus, romantika, realizmus, modernizmus), továbbá a jelenkor irodalmából legalább 2-5 szerző ismerete, munkásságuk rövid jellemzése, mindegyiküktől legalább 2-5 mű említése. Minden műfajból (színdarab, novella, episztola, regény) legalább 2-2 mű, versből legalább 6, különböző szerzőktől és minél több korszakból származó mű olvasottságot is igazoló elemzése. Francia irodalmi díjak, 2-3 díjazott említése. A frankofón országok irodalmából egy-két jelentős alkotó (pl. Simenon, Senghor stb.) megemlítése, műveik műfajának és jellemző témáik megjelölése.
Német célnyelvi civilizáció	A német nyelvű országok és Magyarország irodalmi kapcsolatai. J. W. Goethe és F. Schiller egy-két fő művének bemutatása. A német romantika irodalmának néhány példája. B. Brecht epikus színházának jellemzői egy műve alapján. Két-három 20. századi vagy kortárs alkotó és mű részletes ismerete.	Az irodalom szerepe a mindennapokban. A német nyelvű országok és Magyarország irodalmi kapcsolatai. G. E. Lessing egy szabadon választott drámájának elemző bemutatása. A német romantika főbb jellemzői. E. T. A. Hoffmann egy szabadon választott művének elemző bemutatása. Az epikus színház továbbfejlesztése F. Dürrenmatt műveiben. Két-három 20. századi vagy kortárs alkotó és mű részletes ismerete.
Olasz célnyelvi civilizáció	Az olasz irodalom történetének főbb korszakai. Dante, Petrarca, Boccaccio Goldoni jelentősége, főbb műveik. Egy szabadon választott szerző és műve(i) bemutatása a 20. század II. világháború előtti irodalmából (pl. Verga, Pirandello). Egy szabadon választott szerző és műve(i) bemutatása a II. világháború utáni olasz irodalomból (pl. Moravia, Buzzati, Carlo Levi, Primo Levi, Calvino).	Macchiavelli 19. századi költők (Leopardi, Pascoli). Manzoni: Jegyesek. 20. századi költők (Montale, Ungaretti, Penna, Pasolini) Női szerzők (D. Maraini, N. Ginzburg, O. Fallaci) Az olasz filmművészet főbb korszakai (pl. neorealizmus, a commedia all'italiana). Az olasz filmművészet kiemelkedő alakjai (rendezők, színészek).

	Az utóbbi évtizedek olasz elbeszélői - egy szabadon választott szerző és műve(i) bemutatása.	
Orosz célnyelvi civilizáció	<p>Orosz népköltészet. Ismerje, milyen műfajokból áll az orosz folklór gazdag világa (mesék, történeti énekek stb.). Tudja, hol és mikor keletkezett az orosz irodalom, milyen műfajok jellemzők rá. Tudjon megnevezni a 18. századi orosz irodalomra jellemző néhány stílusbeli sajátosságot. Ismerje a 19. század első fele orosz irodalmának néhány képviselőjét, híres, romantikus költőit. (pl. Puskin, Lermontov). Legyen képes részletesen bemutatni valamelyiknek az életpályáját, műveit (pl. Puskin). Ismerje részletesebben a 19. század második fele orosz prózájának valamely képviselőjének (Tolsztoj, Dosztojevszkij, Csehov stb.) pályáját és műveit. Tudjon megnevezni a 19-20. század fordulójának orosz irodalmából néhány író (Ahmatova, Blok, Bunyin stb.). Tudja megnevezni a 20. század első fele orosz irodalmának legnagyobb képviselőit. Részletesebben is tudjon beszélni valamelyikről (pl. Gorkij, Jeszenyin, Bulgakov). Ismerje a 20. század második fele orosz irodalmának néhány világhírű költőjét, prózaíróját (pl. Szolzsenyicin). Ismerje a leghíresebb orosz bárdok nevét (Okudzava, Viszockij, Rozenbaum stb.).</p>	<p>Tudja, hogy kik voltak (néhány név) az orosz folklór - a bilinák - hősei. Tudjon az „Ének Igor hadáról” jelentőségéről. Tudjon kívülről elmondani az orosz klasszikus irodalomból verset vagy prózarészletet. Tudjon az orosz klasszikus irodalmi művek magyarországi sorsáról. Ismerje az orosz klasszikus irodalom hatását a világirodalomra. Tudjon valamit ezeknek a költőknek, íróknak magyarországi népszerűségéről. Ismerje az irodalmi Nobel-díjjal kitüntetett orosz írókat, költőket (Bunyin, Paszternák, Solohov, Szolzsenyicin, Brodskij).</p>
Spanyol célnyelvi civilizáció	<p>Középkori irodalom. A pikareszk regény. Cervantes: A Don Quijote elemzése. A barokk. A barokk színház. A nemzeti komédia. A felvilágosodás. A 18. századvégi dráma és Goya. Romantika Don Juan Tenorio. Egy mítosz születése.</p>	<p>Az irodalmi alkotás jelentése a középkorban. A vándor énekes (juglar) jelentősége. Mester de Juglaría: Cantar de Mio Cid. X. Alfonz, a kasztíliai próza megalapítója és gallego dalok (cantigas) szerzője. El Mester de Clerecía: Gonzalo de Berceo. A népi irodalom a középkorban: lírika. El Arcipreste de Hita: el Libro de Buen amor. Don Juan Manuel: El Conde</p>

	<p>A modernizmus Gaudí és Rubén Darío. A 20. századi színház A nagy újítók: Valle Inclán és Lorca. 20. századi regény. Egy szabadon választott szerző és mű bemutatása. A 20. századi költészet. Egy szabadon választott szerző és mű bemutatása. Latin-amerikai irodalom Egy szabadon választott szerző és mű bemutatása.</p>	<p>Lucnorr El Romancero: eredete és további élete Spanyolországban és Latin-Amerikában. A lovagregény. A középkori világ krízise. Jorge Manrique: Coplas - hatása a spanyol irodalomra. La Celestina, a formálódó spanyol színház műremeke a középkor és a reneszánsz határán. Az Aranyszázad (El Siglo de Oro) Mit értünk „Siglo de Oro” alatt. A spanyol reneszánsz. Humanizmus. Lira: Garcilaso de la Vega. El Lazarillo és a pikareszk regény. Cervantes, a modern regény atyja. A barokk kultúra. Lope de Vega, az Aranyszázad nemzeti színházának megalapítója. Calderón drámái, a barokk színház csúcspontja: La vida es sueño. A barokk vers két stílusirányzata: culteranismo és conceptismo: Góngora és Quevedo. Felvilágosodás és romantika Az európai felvilágosodás és hatása a spanyol kultúrára. A Spanyol Királyi Akadémia megalapítása: irányító, szabályozó és tájékoztató szerepe a nyelv és az irodalom terén. Az esszé fejlődése: Cadalso. A neoklasszikus komédia és Leandro Fernández de Moratín. A spanyol romantika helye az európai történelemben és kultúrában. Színház: egy archetípus végső megszilárdulása: Zorrilla: Don Juan Tenorio. Larra és az újságírás gyökerei. A romantikus vers: Espronceda. Bécquer művészete: hatása a mai költészetre. A realizmustól a 19. század tragédiáig. A spanyol realizmus és kapcsolata az európai realizmussal. Az elbeszélés, mint a realizmus és a naturalizmus fő műfaja. Galdós és Clarín, két nagy elbeszélő és műveik: Fortunata y Jacinta és La Regenta, a 19. századi európai elbeszélés remekei. A modernizmus: Rubén Darío és más latin-amerikai írók, a spanyol nyelvű újítói. Juan Ramón Jiménez és a Machado-testvérek. Valle-Inclán költői prózája. Az 1898-as krízis és hatása az irodalomra. A regény és az esszé uralma: Baroja, Unamuno. A 20. század nagy</p>
--	--	---

		<p>esszé írói.</p> <p>Az avantgárd. Az európai avantgárd irányzatok. Bevezetése</p> <p>Spanyolországban: Ramón Gómez de la Serna. Valle-Inclán expresszionizmusa (esperpentos). A spanyol és a latin-amerikai avantgard kapcsolata: Neruda, Vallejo és Borges. A 27-es nemzedék. A legfontosabb költők és művek. Közös jellemvonásaik: nyitottságuk az avantgard irányzatokra, de gyökereik a hagyományba nyúlnak. A spanyol szürrealizmus sajátosságai. Lorca, költő és drámaíró. Kulturális törés: a „két Spanyolország” („dos Espanas”) gondolkodói és drámája.</p> <p>A 20. század második felének irodalma A regény újjászületése: Cela, Delibes, két nagy elbeszélő a század közepéből. Az új latin-amerikai elbeszélés győzelme a hatvanas években és hatása a spanyol nyelvű elbeszélés későbbi megújulására: Cortázar, García Márquez, Vargas Llosa. A spanyol színház a 20. század második felében. Miguel Mihura: komédia és abszurd színház. Buero Vallejo: művészi érték és korrajz. Költészet. A háború utáni költészet. Az elkötelezett költészet: Blas de Otero és José Hierro. Los „novísimos”. Kísérleti költészet</p>
<p>Szlovák célnyelvi civilizáció</p>	<p>A szlovák romantika irodalma (Janko Král', Andrej Sládkovič, Samo Chalupka, Ján Botto egy-egy művének bemutatása).</p> <p>A szlovák realizmus irodalma (Martin Kukučín, Božena Slančíková Timrava és Jozef Gregor Tajovský egy-két fő művének bemutatása).</p> <p>A 20. század és napjaink irodalma Peter Jaroš művészetének bemutatása egy választott műve alapján</p> <p>Ladislav Ballek művészetének bemutatása egy választott műve alapján.</p> <p>Egy szabadon választott 20. századi, illetve kortárs szerző életművének vagy egy művének bemutatása</p>	<p>A Štúr-iskola bemutatása, a szlovák romantika jellemzői szabadon választott művek alapján.</p> <p>Pavol Országh Hviezdoslav egy-két művének bemutatása</p> <p>A szlovák realizmus főbb jellemzői szabadon választott művek alapján</p> <p>Egy szabadon választott 20. századi, illetve kortárs szlovák drámaíró életművének vagy egy művének bemutatása.</p>

12. Művészeti ismeretek		
Angol célnyelvi civilizáció	<p>Nagy-Britannia művelődéstörténetének legfontosabb korszakai és stílusai. Kiemelkedő alkotók és alkotások az angol és amerikai építészetben, képző- és iparművészetben.</p> <p>A zene- és táncművészet, színház- és filmművészet legjelesebb angol/amerikai képviselői, alkotásai.</p> <p>A londoni National Gallery és a British Museum kiállításainak átfogó bemutatása és néhány ismert alkotás részletesebb elemzése.</p>	<p>A londoni National Gallery, a Tate Gallery és a British Museum világhírű anyagainak ismertetése és néhány híres alkotó kiválasztott műveinek bemutatása. A leghíresebb angol/amerikai kulturális fesztiválok.</p>
Francia célnyelvi civilizáció	<p>Minden művészettörténeti korszakból, valamint a fontosabb modern stílusirányzatokból 1-3 mű vagy művész említése, rövid jellemzése.</p> <p>Legalább 2-3 francia zeneszerző és mindegyikük 1-2 művének megemlézése, zenei stílusuk, illetve műfajuk megjelölésével.</p> <p>A francia és francia nyelvű szonon 2-3 jelentős képviselője, dalaik, stílusuk, témáik rövid jellemzése.</p> <p>A képregény műfaj 2-3 jelentős francia vagy francia nyelvű példája, azok témái, alaphelyzete.</p> <p>A mozi kezdetei, a Lumière-fivérek munkássága.</p> <p>A Cannes-i filmfesztivál.</p>	<p>Minden művészettörténeti korszakból és stílusirányzatból legalább 2-5 művész említése, munkásságuk rövid jellemzése, mindegyiküktől legalább 1-3 műalkotás ismerete.</p> <p>Le Corbusier építészetének rövid jellemzése.</p> <p>A francia és francia nyelvű szonon jelentős képviselőinek említése, dalok stílusának, témáinak rövid jellemzése.</p> <p>A francia könnyűzene új vonásai</p> <p>A francia filmművészet történetének legjelentősebb állomásai: legendás filmek, színészek. A francia Új Hullám rövid jellemzése.</p> <p>A César-díj. A francia film és Hollywood kapcsolata.</p> <p>Egy-két közelmúltban bemutatott francia vagy frankofón film, színházi előadás, kiállítás vagy egyéb kulturális esemény megemlézése.</p> <p>Példák a frankofón országok művészetéből.</p>
Német célnyelvi civilizáció	<p>A zeneművészet legkiemelkedőbb német alakjainak ismerete, egy szabadott választottnak bemutatása.</p> <p>A képző- ipar- és építőművészet legkiemelkedőbb német alakjainak ismerete, egy szabadott választottnak bemutatása.</p> <p>A német nyelvű országok leghíresebb múzeumai, műemlékei, legrangosabb kulturális eseményei, fesztiváljai.</p>	<p>A szecesszió jellemző vonásai és kiemelkedő képviselői az építészetben és a festészetben.</p> <p>Az expresszionista festészet jellemzői és néhány képviselője (pl. „Der blaue Reiter”, „Die Brücke”, O. Kokoschka, E. Schiele).</p> <p>A Bauhaus.</p> <p>A német nyelvű országok és Magyarország művészeti kapcsolatai.</p>
Olasz célnyelvi	Olaszország művészettörténetének	Róma és a Barokk.

civilizáció	fontosabb korszakai, kiemelkedő művészek és műalkotások. Nagy olasz múzeumok (pl. Vatikáni Múzeumok, Uffizi Képtár). Firenze és a Reneszánsz Leonardo élete és művei.	Michelangelo élete és művei. Raffaello élete és művei. A Futurizmus. Az olasz filmművészet főbb korszakai (pl. neorealizmus, a commedia all'italiana). Az olasz filmművészet kiemelkedő alakjai (rendezők, színészek).
Orosz célnyelvi civilizáció	Tudja jellemezni a kereszténységgel együtt Oroszországba bekerült bizánci templomépítészeti stílust és ikonfestészetet. Ismerje a világhírű orosz ikonfestőket. (Feofan Grek, Andrej Rubljov, Dioniszij). A világi művészetek (paloták, használati tárgyak, népművészet stb.) megjelenése a 16-17. században. A nyugat-európai művészet bevonulása Oroszországba I. Péter reformjai nyomán.	Tudja bemutatni Andrej Rubljovot és főművét, a „Szentháromság”-ot. Mutassa be a 16. században épült orosz építészeti remekművet, a Vaszilij Blazsennij Székesegyházat.
Spanyol célnyelvi civilizáció	Őskori művészet. Az északi és a levantei őskori festészet jellemzői. A római kultúra emlékei. Utak, vízvezetékek és egyéb emlékek. Segovia; Mérida. Mór művészet. Jellemvonások, alapanyagok és formák. Alhambra és Córdoba. Keresztény művészet. A romanika és a gótika összehasonlítása, templomtípusok spanyolországi példák alapján. A Santiago de Compostela-zarándokút. Spanyol festészet El Greco, Velázquez, Goya, Picasso, Dalí	Őskori művészet: megalitikus építészet, festmények. Az ibér kultúra. Művészet Hispániában. A nyugati gót művészet. Al-Andalus: Kultúra és művészet – a mecset és a palota a hispano-muzulmán művészetben. Művészeti megnyilvánulások: az európai kontextus. A preromán művészet: asztúriai és mozarab művészet. A román művészet és Santiago de Compostela-zarándokút. A spanyol gótikus építészet. Képzőművészet a spanyol gótikában. A spanyol reneszánsz: építészet, szobrászat, festészet. El Greco. A barokk Spanyolország az Aranyszázadban. Építészet és szobrászat. A barokk festészet. Velázquez. Goya. A 19. századi művészet: építészet, Gaudí és a modernizmus. Szobrászat és festészet. A spanyol kultúra az Ezüstkor kezdetétől 1936-ig. Az avantgárd irányzatok, a 20. századi spanyol festészet: Picasso, Dalí és Miró. A mai Spanyolország 20. századi művészete, a legújabb irányzatok: építészet, festészet és szobrászat
Szlovák célnyelvi civilizáció	A szlovák képzőművészet kiemelkedő alakjai (pl. Martin Benka, Mikuláš Galanda, Ľudovít	Lőcsei Pál mester nevéhez fűződő alkotások. A szlovák népi építészet jellemző jegyei,

	<p>Fulla).</p> <p>A szlovák zeneművészet kiemelkedő alakjai (pl. Mikuláš Schneider-Trnavský, Ján Cikker, Eugen Suchoň).</p> <p>Szlovákia leghíresebb múzeumai, műemlékei, legrangosabb kulturális eseményei, fesztiváljai.</p>	<p>skanzenek Szlovákiában.</p> <p>A szlovák népzene és néptánc jellemző jegyei.</p> <p>Szlovákia és Magyarország mai művészeti kapcsolatai.</p>
<p>13. A célnyelvi ország/ok és Magyarország kapcsolata, aktuális jelenségek</p>	<p>A célnyelvi ország/ok és Magyarország kapcsolatának, viszonyának jelene.</p> <p>A célnyelvi ország/ok aktuális politikai, társadalmi, gazdasági, illetve művészeti eseményei (irodalmi Nobel-díj, EU-hoz való viszony változása stb.).</p>	<p>A célnyelvi ország/ok kulturális intézetének tevékenysége, rendezvényei Magyarországon.</p> <p>Az aktuális magyar vonatkozású események megjelenése a célnyelvi ország/ok médiájában, illetve a célnyelvi ország/ok megjelenése a magyar médiában.</p>